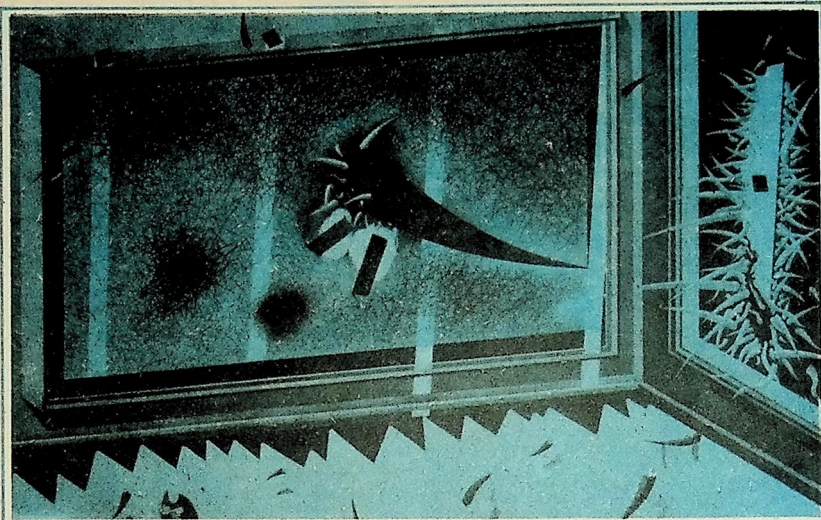

REVISTA
CLUBULUI DIN ARAD
conversația

anul I, nr. 7 - 14 octombrie 1990

Prețul unui exemplar 7 lei

ALUNECARE-N GOL

Incerc să definesc starea noastră actuală de sufocare și simt că ceea ce ne împiedică respirația nu este lipsa de aer, ci dimpotrivă, prea marea doză inhalată, un aer tumefiat, dilatat de multitudinea întrebărilor rămase fără răspuns, cu toate nuanțele golului, ale vaagului ... Plutesc, plutim într-un uriaș balon de aer, inspirând vrînd-nevrînd bulele efemere ale noutăților senzaționale, previzibile, sau pur și simplu inerte și mă întreb în ce măsură mai pot să-mi pun întrebări esențiale despre mine, despre cei din jurul meu ... Ușurată de întreaga greutate a întrebărilor scurse în aer, ființa noastră a trecut de la pondere la imponderabil fără a simți întemeierea, înrădăcinarea într-un acum și aici solid, durabil.

Care să mai fie locul meu, locul nostru în acest uriaș angrenaj scîrțiiitor care continuă încetul cu încetul să se năruie și să ne antreneze într-o irevocabilă cădere ? Descopăr cu uimire că ceea ce simt, ceea ce simțim în aceste momente de alunecare în gol s-a mai simțit, s-a mai spus și că oamenii au înțeles prea puțin din ceea ce s-a întimplat: cădere și resurrecție ... resurrecție și cădere ... ("l'éternel retour") - Citirea cărții lui Milan Kundera **INSUPORTABILA UȘURIME A FIINȚEI**, îmi întărește o mai veche credință în capacitatea întrebării de a denunța falsul, inautenticul existențial: "În regatul kitschului totalitar răspunsurile sînt date dinainte și exclud orice întrebare nouă. De unde rezultă că veritabilul adversar al kitschului totalitar e omul care întrebă." ... Nu-mi rămîne decît să mă întreb: în ce măsură "noua noastră democrație" va putea evita falsitatea politică ? ... Răspunsul ar putea fi: în măsura în care va redescoperi întrebarea, îndoiala.

Liliana Trandabur

SUMAR

TRANZIȚIILE ȘI AUTOMIZAREA SOCIALĂ
VERBEN

Orășul

SCURTĂ ȘI TINERIE ÎN ORĂȘUL
FRANȚA

CONVERSAȚIA LA PARC

Cerșălașii

LIMITE

CONVERSAȚIA
LA PARC

CONVERSAȚIA
LA PARC

CONVERSAȚIA
LA PARC

TURNĂTORIE ȘI ATOMIZARE SOCIALĂ

conversația **cu**
KATHERINE
VERDERY

Doamna Katherine Verdery a studiat antropologia la Reed College (Portland). A susținut teza de masters în antropologie la Stanford University (1971), unde mai apoi a obținut și doctoratul (1976). În 1983 a devenit profesor asociat, iar în 1986 profesor plin la "Johns Hopkins University" (Baltimore), S.U.A., unde predă și în prezent. Efectuează cercetări antropologice în România din 1973 încoace. În 1983 a publicat la editura Universității din California cartea "Transilvanian Villagers Three Centuries of Political, Economic and Ethnic Change", care s-a bucurat de succes în mediile de specialitate.

U.P. - Ca antropolog sinteți, desigur, la curent cu fenomenul "turnătoriei", cu activitatea unor oameni de a-și "turna" pe alții Securității statului; Se întâmplă până în decembrie '89 și speranța noastră este ca această practică să ...

K.V. - ...Să nu se mai repete ...

U.P. - ...Să înceteze, sau măcar să diminueze, în orice caz. Cum vă explicați proporțiile uriașe ale acestui fenomen?

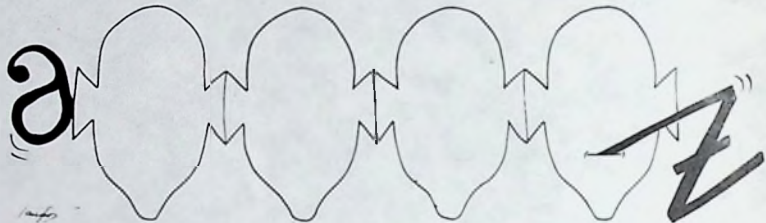
K.V. - Asta este o întrebare grea. Vorbiți despre trecut, mai ales.

U.P. - Dacă aveți date și despre prezent, mi s-ar părea interesant.

K.V. - Nu am. Cred că ține de mai multe lucruri împreună. În primul rând, lucrul despre care am vorbit într-o comunicare recentă: tehnica de atomizare a oamenilor, de a-și dezbină unul de altul, a facilitat aceste "turnătorii". Din momentul în care ai o populație foarte solidară, nu ajungi tu, ca aparat de Securitate, să-ți faci ca u-nul să dea raportul despre celălalt. De exemplu, am o prietenă care este poloneză și care a plecat din Polonia. Mi-a spus despre Polonia că înaintea de '80, cînd s-a format Solidaritatea, și în Polonia toți se plîrau unul

pe altul, turnau, tot felul de lucruri asemănătoare cu cele de aici. Dar din momentul în care a început să se consolideze o mișcare generală de opoziție, asta nu se mai întâmplă. Deci, din momentul în care atomizarea făcută de stat s-a prăbușit, nu s-a mai putut menține - fiindcă oamenii se organizau între ei -, nu a mai fost posibilă, sau nu s-a mai regăsit în aceeași măsură această turnătorie. Dar mai este altceva. Nivelul de penurie care s-a menținut aici a făcut ca oamenii să colaboreze cu Securitatea din motivul că altfel, pur și simplu, aveau altele probleme cu minicarea, cu locuințele, cu tot felul de alte chestii care nu erau de rezolvat altfel. Și pîrgiile aflîndu-se în mâinile Securității, din cauza acestei penurii au fost foarte puternice motivații înspre a-și scuza pe cetățeni în capcana asta, de a da raportul asupra celorlalți.

U.P. - Din perspectiva ultimelor evenimente - și cînd mă gîndesc la ele nu mă refer doar la a doua jumătate a lui decembrie '89, ci și la 13-14-15 iunie anul acesta - care este opinia dumneavoastră: sînt șanse ca în următoarea perioadă să jumneze atomizarea populației, ori dispersarea oricărei forme de opoziție coerentă cu riscă, într-un tel sau altul, să pună în pericol puterea constituită ca un tot cu tendințe monolitice?

K.V. - M-au dezamăgit și pe mine foarte mult aceste evenimente la care te referi și cred că sînt mari speranțe să se creeze ceva aici în România, dar va trebui foarte mult efort. Și deja oamenii sînt obosiți, după cît mi se spune. Într-un tel, fac o asemănare care poate că nu este cea mai bună, dar o propun, oricum, între situația de-acuma din România și situația din Polonia după ce ce s-a instalat legea marțială. Adică: a fost o perioadă de deschidere mare, după care, în Polonia, s-a reimpus puterea foarte ferocă, dar unele speranțe înspre o deschidere au fost dezamăgite și frustrate. Și s-ar părea că, cel puțin pentru un timp, va trebui un efort pentru a organiza lumea împotriva acestor tendințe moștenite din trecut, care sînt și firești. Adică: conștientizarea a crescut și s-a caucat într-un anumit fel de gîndire și nu poți să te aștepti ca ei să-și schimbe părerea atît de repede. Se va schimba numai dacă este o presiune continuă dinspre jos. Deci eu cred că împotriva acestei atomizări trebuie luptat anume. Nu putem să ne permitem sa ni se creeze aceste distanțări între oameni. Refuzăm eforturile acés-

tea și ne organizăm contra oricăruia semn de a încerca o astfel de atomizare. Dar asta este ceva care îți cere o perpetuă atenție și energie.

U.P. - Am ascultat cu atenție ce ai spus și mă gîndeam că acest "amendament" continuu și ritmic al opoziției față de putere, care s-ar conveni să pornească de jos, este oarecum subminat în România (dacă ne gîndim chiar și numai la intervenția unor categorii de populație împotriva altor categorii de populație: cazul represaliilor minerilor împotriva studenților și intelectualilor). Cum s-ar putea lupta împotriva mentalității care persistă, incredibil, pînă și în păturlile cele mai lovite de vechile abuzuri?

K.V. - E greu de spus asta, mai ales dacă relațiile între cei cu poziții organizatorice din orașe, intelectuali ș.a.m.d., nu sînt printre cele mai strînse cu categoriile celelalte. Ar fi de dorit, în primul rînd, ca grupuri de oameni interesați în problema asta să se constituie și să aibă intruniri într-un ritm destul de frecvent. E nevoie de o comunicare tirească, cu intruniri în care se schimbă păreri, dar fără să se tulbure. De exemplu, GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL de la București, al cărui membru se ceartă între ei, dar nu se destramă grupul, mențin discuția. Dar trebuie în plus și un efort de a ajunge la alte categorii de populație. Și asta este întotdeauna cam greu, pentru că ceea ce a frapat cu organizarea "Solidarității" în Polonia a fost că nu intelectualii au luat inițiativa, ci muncitorii. Adică ei au făcut un program de organizare pentru sindicatul liber ș.a.m.d. Și, în sfîrșit, grupurile de intelectuali au aderat la acest program, dar inițiativa nu a venit de sus, a venit de la cei din fabrică. Asta e foarte important. Și nu știu cum s-ar putea așa ceva în România actuală. O inițiativă și în rîndul muncitorilor, țărănilor de la sat, sau în strînsă colaborare cu ei. Să nu fie ceva în care să vedem crăpături între straturile sociale. Trebuie reparata aceste relații, cumva.

OVIDIU PECICAN

ȘOCUL PREZENTULUI sau ÎN IMPERIUL RUȘINII

**NÓTÁROS
LAJOS**

REALITATEA ÎN EXPOZIȚIE

Întâlnim un compartiment al unui tren. Căminul este confortabil. Aici o femeie frumoasă, tânăra, te întâmpină cu un zâmbet și te conduce în camera ta.

Precum în toate raștile clasice, o femeie frumoasă și tânără te întâmpină cu un zâmbet și te conduce în camera ta.

Întâlnim un compartiment al unui tren. Căminul este confortabil. Aici o femeie frumoasă, tânăra, te întâmpină cu un zâmbet și te conduce în camera ta.

SCENA ÎN: ... (CARE ESTE SI ULTIMA

- P.P. - (personajul principal): - Bună ziua! Nu va supărați, aici sînt locurile între 17 și 24 ?
- P.S.3 - (personajul secundar cu numărul de ordine 3): Nu, dom'le! Aici locurile sînt de la 16 la 22 ... (Risete infundate)
- P.P. - (Zîmbește blajîn): E bună ... Am bilet pe 21. Merg pînă la capăt! V-aș ruga să-mi eliberați locul!
- P.S.3 - (Fugi d-aci, dom'le! Dar mai-nainte pune-ți ochelarii! Să n-ai probleme pe mai departe ... (Risete infundate) Nu vezi că sîntem opt în compartiment?)
- P.P. - (N-am chet de glume, domnule. Vin de departe și sînt obosit. Vă rog să-mi arătați biletul dumneavoastră!)
- P.S.3 - (Hai, că-mi placii! Păcă n-ai fi dintre noi! Uite, ce-i, tipule: de nu ieseși afară, pînă numără la trei, te pun să-ți înghiți valiza! Hai, sterge-ți, pînă ce e bine! Valea, n-auzi ?)
- P.P. - (Fără replica, stă pironit în cadrul ușii. P.S.3 se scoală brusc, îi îmbrînțește pe umeri și îl trîntește ușa. Celelalte personaje secundare se uită pe geam. Geamul fiind nespălat de luni de zile, nu se poate ști dacă afară s-a lăsat ceața sau se întunecă. În scenele care vor urma personajul secundar cu numărul de ordine trei devine personaj principal.)

RUȘINEA

Desigur, călătoria cu trenul nici pe vremea odiosului nu se identifica cu imaginea noastră despre lucrurile dorite cu ardore. Atunci însă oamenii încercau să se împace între ei. Încercau să nu se jeneze prea mult. Situația era fără zgîrcire, era precum natura, de neschimbat, dar de dragul nostru eram în stare să ne prefacem de parca n-am observa-o. Acum însă ne-am eliberat de orice constrîngere. Rușinea pe care eram obligați să o suportăm fără să crîcnim s-a eliberat în sfîrșit și se manifestă așa cum am văzut în banala situație imaginată mai sus: prin agresivitate.

SALMAN RUSHDIE, autorul versetelor satanice, indianul din Pakistan care trăiește la Londra, cel urmărit cu gînd criminal de fundamentalistii islamici, a scris încă în 1983 un roman - roman să fie oare ? - intitulat: **Rusine (Shame)**. El, autorul, el, omul care trăiește pericolos pe pămîntul nimănui, care desparte două culturi, el orientului care înțelege mai bine Europa decît europeanul însuși, are să ne spună ceva foarte important. Noi, europenii orientali, noi, cei din Europa care înțelegem mai bine orientul decît

orientalii însuși, n-avem decît să-l ascultăm: "... noi încă înțelegem că omul e în stare să sacrifice pe incomparabilul altar al mindriei sale tot ce-i poate fi mai scump, tot ce iubeste mai tare... Axa în jurul căreia se-nvîrtește lumea se întinde între rusine și nerusinare: iar la cei doi poli, condițiile meteorologice sînt dintre cele mai sălbatice. Nerusinarea și rusinea: iată cele două rădăcini ale violenței ... Încă un cuvînt: atunci cînd am început să mă gîndesc la Anahita Munammad, mi-a trecut prin minte fraza de încheiere din **Procesul** lui Kafka: -Precum un cîine - spuse K., și simțea rușinea care poate îl va supraviețui. = Este ultima impresie a lui Joseph K. în timp ce este înjunghiat."

Iată, **RUSHDIE** ne oferă și punctul de întînire, ne arată locul de impact dintre cele două culturi, ne indică zona inconsistentului social în care diferentele de civilizație se contopesc într-o posibilă întrupare a umanului primordial. Sigur, avem tot dreptul să fim scepticii în fata unei astfel de reducții de expresie vădit freudian, însă nu putem trece imposibil pe înga faptul indiscutabil al înrudirii. Nu poate fi vorba de nici o întimplare. Asiaticul europeanizat se recunoaște în europeanul Joseph K., iar această exotică fraternizare nu ne poate surprinde cu adevărat. Noi, cei de aici, știm bine: Joseph K. este european numai în măsura în care ne simțim noi însine europeni. Însă noi sîntem europeni numai pentru că nu mai aparținem orientului, dar niciodată prin apartenența noastră imanentă la acest continent spiritual-surletesc. Ne este proprie această stare a lipsei de stare, această întinută așteptare a izbăvirii, o continuă năzuință a intrării. Dar această lipsă de determinare, această perpetuă pendulare între ce am tot și ce am dori să fim, nu ne permite situarea noastră pe o axă - fie ea și rigid-năvă - întinsă între bine și rău, cu alte cuvinte, pe acea axă a eticului proprie culturilor ce se situează ferm pe continentul spiritual european. Din perspectiva lor - și, implicit, a noastră, a celor care nazulim sa fim ca ei - noi prezentăm acea existență intermediară pe care, cu ajutorul simbolisticii catolic-creștine am putea-o ilustra cea mai bine prin efervescența vinovată a purgatorului.

Nu sîntem păcătoși, ci doar vinovați. Vinovați, pentru că nu știm ce este păcatul, altdoma marilor gînditori ai orientului antic pe care **DANIE** i-a asezat, întelegători și toleranți, în acea zonă intermediară a pămîntului care desparte binele de rău, precum o adevărată, deci absolută, zonă a nimănui, și pe care a denumit-o, simplu și elegant, purgatoriu. Iar sentimentul propriu unei astfel de existențe este, desigur, rușinea, difuză și incontrollabilă, -și nu acea pozitivă trăire a culpabilității a celor care umblă doar pe drumul greu, dar bine întreținut, ce leagă binele de rău.

FRICA DE NOI ÎNSINE

• Concret, în existența noastră cotidiană de acum și de aici rușinea se exteri-

orizează, mai precis, se exorcizează, prin nenunțările chipuri ale agresivității banale. Noutatea, angoasanta surpriză a vietii noastre de zi cu zi care a urmat după acel decembrie febril, este, așadar, frica, acei spasm al sufletului care se surprinde străin sieși, aceea nervoasă uimire care copleșeste fiecare manifestare a agresivității noastre nebnăuite. Căutăm explicații, dar așa cum se întîmplă de obicei cu cei care trăiesc în afara unei articulare morale bine definite, găsim doar vinovați. Vinovatul este întotdeauna altul, mai precis, celălalt sau celălalt, deoarece, contrar păcatului, care este interior, vina este exterioară. Ea nu ține de cel pe care-l atinge, așa cum păgînimul înțeleptilor antici nu ținea de ei, era însăși soarta lor marcată de imposibilitatea mintuirii prin absența mîntuitorului.

Îmi place să cred că nu întîmplător noul drum al teatrului românesc începe cu spectacolul **Trilogia antică** al lui **ANDREI SERBAN**, care prin tortura și covîrsitoare încearcă exorcizarea trăirii vinovăției prin destin, a groazei de noi însine.

Ne temem de noi însine pentru că realizăm imiacabilul din noi, înțelegem instinctiv că mecanismul prin care îi facem vinovați pe ceilalți funcționează împotriva noastră, pentru că, a rîndul lor, ceilalți caută vina în noi.

În primul rînd și la începutul vinovăției era **Ceaulescu** - am fost neplăcut surprinși cînd am realizat micimea aceluia pe care l-am crezut instrumentul destinului (vezi **Ceaulescu cu c mic**) - după aceea stalinismul, comunismul și, în fine, am reușit să ne ridicăm la un nivel superior al abstracțiunii concrete atunci cînd am început să aruncăm vina pe străini. Străinul, de altfel, este dintotdeauna sursa principală a angoasei care bîntuie imperiul rușinii. Apariția lui **Oedip** la casa părintilor săi și tot ce urmează de aici este surprins în tragedia antică cu toate semnificațiile sale. **Oedip** este străin numai pentru că nu este recunoscut de ai săi. Violenta ce se declanșează prin soșirea necunoscutului poate fi explicată prin căutarea nerușinată - și rușinoasă, după ce se descoperă că noul venit nu este străin, dimpotrivă, este chiar fiul rădăcior - a vinovății pentru întreaga rușine a existenței noastre lipsite de autenticitate.

Teama de străin este caracteristică tuturor societăților care trăiesc în afara moralei, indiferent că sînt înainte de ea (grecii antici), sau că tocmai o părăsesc (totalitarismul secolului XX): astfel incit, indiferent de forma pe care o îmbracă această teamă (intoleranță religioasă, rasism, naționalism), ea este un semn sigur al fricii de noi însine, născută din acea trăire în imperiul rușinii care ne scoate în afara moralei.

N-ăs vrea niciodată să fiu acuzat de banalizare prin exemple superflue, dar ideea se impune: naționalismul în creștere ce poate fi surprins în toate țările care încearcă să se scute de varianta socialistă a amoralismului totalitar este o formă a acestei temeri de străini, a fricii de noi însine.

mîncat de molii

in WONDERLAND flanam
adesea
(scena-riu)

autc-strada mea -tie

ne întilnim la colțul unei anurite străzi
din BOUJAGES și o luăm pe

A CINCEA AVENIDA

in vreme ce

Pink Floyd e la Ve Nietzsche,

Penny Lane in imperiul brit &

bul. mis. la par y (compis)

(dar) mergem LA-LA-LA STRADA (și-mi zic:

- ești pe DRUMUL CEL BUN, Tinere,deasupra
CALEA LACTEE, în fața DRUMUL MĂTĂSII, la radio
tragea Lotodol din STRADA DOAMNEI ! Doamne
cum toate-drumurile-duc-la-Roma,iar noi
așteptam tranvaiul pe BULEVARDELE CULTURII...)

ne despărțim pe NO MAN'S STREET,

iar eu,ca întotdeauna,

("- La bulivar,birjar ! la bulivar ! ")

mă-ndrept spre casă:

ALEEA MUNCII, ap.5

pe stradă pe cîinele SOCRATE,priviți--l
cu atenție,veți avea cite ceva de învă-
țat.

CITEVA EXEMPLE:

1. vreme îndecungată a putut fi zărit
în fața vitrinei magazinului de încăl-
tămînte. în vitrina, de reclamă, PANTO-
FUL CENUSĂRESEI. vînzătorii, agasați
de o prezentă jenantă, în deznădăv,
î-au gonit cu pietre. Pantoful Cenu-
șăresei avea limba de țern.

2. prin PIATA SUNURILOR DE TOT FELUL,
trece nepăsător. brusc, ne aducem a-
minte că un grec urît, un filosof, par-
că, a zăăăăă, într-o piață asemăna-
toare: Cîte lucruri de care nu am
nevoce !

3. iar cînd coada cîinelei arată su-
dul, mereu sudul, cu siguranță că ne
trămite la DELPHI să aflăm cite ceva
despre cunoașterea de sine, care, chiar
dacă nu măoasă a bine, tot mai stin:
cite ceva.

In definitiv, la ce bun atita atenție
pentru un cîne, care nu e nimic altceva
decît un cîne și la ce bun atita ficti-
une, cînd realitatea este înfinit mai
bogată...

DE ACEEA, degeaba mai trece pe deasu-
pra orasului, la o oră de maximă audiență,
o cometă care in loc de coamă trage după
dînsa un combinezon compost. Noi ne a-
flăm în rata micilor noastre ecrane si
urmărim reportajul despre ELEFANT, iar
ensiunea se interperu (scuzati, va fi
reprogramată) si ne gîndim chiar să
scriem o parodie, ELEFANTUL SI TELEVIZI-
UNEA, dar nu mai apucăm, pentru că adormim
la loc.

CALIN MAN

A M L - N

La 1 iulie 1990 a luat ființă

ASOCIAȚIA MEDICALĂ LIPOVA-NANCY - ,

cu sediul la LAXOU (2 rue Jacquot
De France).

"Asociația vrea să dezvolte prin
acțiunile sale o mai bună cunoaștere
a României și a locuitorilor săi. Ea
are drept scop un ajutor concret sub
formă socială, medicală sau financiară,
în măsura în care acesta este posibil,
pentru locuitorii acestei țări, cu o a-
tenție cu totul specială pentru orfe-
liratul din LIPOVA, spre o mai bună
creștere și ocrotire a copiilor de
aici."

AY, Provincia !...

Crește vertiginos numărul
aradenilor anti-arachelieni.
De la modesta cifră de 1000
(după unele estimări -2000)
de arădeni "de bine", mistici
TV, care cer dispariția de pe
micile (lor) ecrane (mentale)
a lui V.A., aflăm din sursă si-
gura (gura "de aur" a lui Em.
V. intervievat de "Opinia stu-
dențească", nr.36-37 / august)
că s-a ajuns la una mult mai
mare: "Au telefonat că un grup
de zece mii de oameni vor să
renunțe la abonamente, dacă mai
apare respectivul."

Ce "grup" ?

Cred că a fost vorba de un
adevărat miting de protest (al
dalmațienilor) !

Ajutoare

"ORDINUL CAVALERILOR DE MALTA"
a organizat substanțiale ajutoare
pentru România.

Intre 20 septembrie și 3 octom-
brie a fost adus al patrulea trans-
port de ajutoare la ARAD (medicame-
te pentru Spitalul Județean și ajuto-
are pentru orfeanatul din LIPO-
VA). -La VERSAILLES sint depozitate
alte ajutoare, dar sint greuți în
transportul ...

Ultimul transport a roșt însoțit
de domni ALEXANDRU VIOREL KOGĂLNICEANU
și LARCO DIDIER.

din "Jelen"

La Arad au fost depășite unele tensi-
uni (create de cine?) și a roșt reîn-
ființat LICEUL MAGHIAR. N-a mai fost
necesară greva foamei, începută de dl.
Tokay György, nici adunarea de semnă-
turi. Redăm fragmente din articolul
Români, vă mulțumim, apărut în română
și maghiară, în JELEN, nr. 205/19.09.90,
redactat de dl. Simonfi Imre:

"Români, m-am întinut cu voi acolo
unde a fost în discuție mult mai mult
decît faptul restaciiării în drepturi a
liceului de limbă maternă.

Ați dat dovadă de umanism, de gîndire
de nivel european.

Am văzut, am simțit: ochii românilor
și maghiarilor au fost inundați de la-
crimi, cînd, citind textul arțigului din
fața prefecturii, ne-am îmbrățișat fe-
riciți. Și, într-adevăr, a roșt frumos,
cînd am ridicat brațul pentru a ne îm-
brățișa, și nu pentru a ne lovi."

Redacția

Redacția

"- Nu, răspunse el, dar am păstrat un
covor fermecat, gustul zborului. Chiar și
aici, printre oameni atît de apăsați, mă
sînt o ființă mai ușoară." (spune Ernest
Libertatea, ca și îngredirea brutăză a li-
bertății, duc, dincolo de o anumită limită,
la o astfel de senzație. (Extremele se un-
ting.) -

"... cum stăm amîndoi așa, nevinovați,
dar cu vina posibilă ..."

Da, pe acest Noica pot să-l iubesc.
Nimic fals, nimic ostentativ.
Purul (inocentul?) adevăr derirant.
Sau, cum spune el: "Totul e delirant
sub magia adevărului."

Noica, aișturi de Alec, tîneru, sportiv,
fîncercînd să-l atregă printre personaje-
le din Faust II, cu care el însuși con-
viețuiește: Mefisto, Philomon și saucis,
Faust, Gretchen ... dar înțelegîndu-i tî-
nerețea ...

Noica, singur în cealaltă, încercînd o co-
municare pornind de la zero (nu știa a-
fabetul Morse) cu tovarășii de detenție
din cealaltă aișturat, trăind eșecul, dis-
perarea neputinței minții ("Sînt un ne-
trebnic. N-am nimic de spus umanității,
și, la urma urmelor, nu merit să fii liber")

Noica, țînîna un discurs patonician
celor "douăzeci și cinci sau treizeci de
capete" din noua cealaltă despre Exactitate
și Adevăr ...

Noica, obligat să se îndoctrineze stu-
diina Operele Complete ale lui Marx, bi-
ruindu-le însă, și fără ghimpele prii ...

... în sfîrșit ... în sfîrșit ... în
scena de constanță ... în sfîrșit, care-i
afere o rezonanță echivalentul a vreo
10 bilete de autobuz. "Prinși amîndoi
în suris", surisuri care înțeleg că mîca
verdurile lui Blake în "White and Brown".

Sin cînd în sfîrșit, cînd în sfîrșit
unde, leit-motivul "L'Amant": "pitié pour
les torts" (sin sfîrșit): rugați-vă
pentru ...

Acesta ne aminteste începutul unui text
poem de Wallace, "Freedom and Captivity":

"Love to fault is always bînd,
Always is to soy inclined,
Lawless, winged, unconfin'd,
And breaks all chans from every mind."

LIGIA HOLUȚA

• C.Noica, Rugați-vă pentru fratele
Alexandru, Humanitas, colecția "Totali-
tarism și literatura Estului, Bucu-
rești, 1990

Notă. Toate citatele sint din carte,
paginile (în ordinea citirii) 90,85,
76, 79, 70, 35, 54, 46, 55, 124-125, 20.

OMAGIU LUI Samuel Beckett

În "Le Nouvel Observateur" din 4-10 ianuarie 1990 citim despre "Ultima baladă a Irlandezului".

La Reading, la vrec 70 km de Londra - Fundația "Beckett". În fruntea ei - James Knowlson care, de mai bine de 20 de ani, adună cu răbdare toate documentele privitoare la opera scriitorului irlandez. Toate documentele și, de asemenea, seria de discuții-dialoguri (realizată cu Beckett, cu puțin înainte de moartea acestuia) se constituie într-o veritabilă materie primă pentru biografia pe care o pregătește James Knowlson. Iată oțte ceva din cronologia trase în urma discuțiilor avute cu Beckett :

"Am încercat mereu un sentiment ciudat vis-à-vis de felul în care este înțeleasă opera lui Beckett. Am impresia că, pentru un mare număr de cititori ea este un soi de corb bizar, compact și fără asperități, complet desprinsă de viața autorului. Său era un intraver-

tât, de vreme ce reținea și căuta să scrie ceea ce cineva e pe cale să pătrună în grădina sa ascunsă. Așa s-a născut opera dintr-o cădere care ar fi arătat în mod clar la un înțeles altfel. Dar cum ar fi putut să facă asta ? Era înțeles că

întotdeauna un punct de sprijin în realitate aici și dorința mea de a întinde niște punți între viața și opera sa. "

"Aș spune că cel mai puternic m-au impresionat atenția și generozitatea sa. Său era în stare să dea tot. Era mereu de partea cea dreaptă. De partea drepturilor omului, a umanismului. A întretinut și a sprijinit nenuntrați oameni. Cînd totul (în privința Solidarității) mergea atât de rău în Polonia, trimitea oamenilor de acolo pachete cu mâncare. Niciodată n-a vorbit despre asta în gura mare. O făcea din bunătațe și din convingere, nutrînd o compasiune nemăfățită pentru suferințele umanității. Era, "visceralment", un anti-stalinist."

se scootește deose "romancier". În scrisorile prietenului și confidentului său, Knowlson: "Cred că următoarea mea "bucură" va fi aviația. Sper să nu fiu prea bătrîn pentru asta, și să pot să devin pilot comercial. M-am poftă să-mi devin restul zilelor scriind cărți pe care n-o să le citească nimeni. Nu pentru că n-aș fi avut chef să le scriu."

(Referința se la personajele din romanele lui Beckett, Jean-Louis Esnais își însușește articolul:)

"Beckett nu s-a lăsat păcălit de toți acești Murray, Mellow, Malone, Wilcox, Moran și alți Murray(s), care nu se succedă într-o masă, mortală aliterare:

"Nu-au făcut să-mi pieru vremea, să

EUGEN IONESCU

DESPRE

Beckett

Imi amintesc că l-am văzut pe Samuel Beckett în compania pictorului Brian Van Velde, la Coupole. Își petreceau orele împreună, nemîșcați, fără să scoată un cuvînt. La despărțire, Beckett spunea: "Am petrecut un moment plăcut". Și asta era tot. Cîra nă gîndesc la el, îmi vine în minte acest vers al lui Alfred de Vigny:

"Tăcerea singură este stăpînă,
restul nu-i decît siibicliune."

Pentru Beckett, cuvîntul nu era decît bla-bla. Era lipsit de rost.

"Tema morții, a răului existențial, sînt cele mai importante la Beckett. El a scris într-o epocă în care teatrul politic și cel culevărului dețineau primul rol pe scenă. Dar Beckett nu s-a sîncîșit de toate acestea. A distrus vechiul teatrul și a construit unul complet nou. A pus în scenă viața și fîrnia mințele sale esențiale: raporturile ființei cu ea însăși, cu transcendentul, cu divinitatea. Comentariul săi n-ar fi fost, poate, de acord, Beckett însuși nu și-a comentat vreodată operele, dar eu m-am gîndit mereu că "En attendant Godot" nu înseamnă decît așteptarea disperată a lui Dumnezeu. Beckett nu poate fi înțeles, nici teatrul său, dacă i se refuză această dimensiune metafizică.

Personajul Beckett ? N-a impresionat, bineînțeles. Prima dată cînd l-am întâlnit, acum 30-40 de ani, l-am găsit frumos. Avea o figură excesivă, realinștitoare. Dar era, mai ales, profund uman și de o gentilețe extraordinară. A fost întotdeauna foarte indulgent cu mine. Roger Blin mi-a povestit că, una ce a văzut "Le Foi se meurt", Beckett a declarat: "E strigătul unui suflet".

Relațiile noastre se războie rău. În acești ultimi trei-știri ani, îl văd tot mai și mai înfrînt, dar nu știu cum să deș să încep scrierea unei cărți care să-l descrie. "

* - Roger Blin este primul regizor al lui Beckett. El a pus, în Franța, în scenă "En attendant Godot". A jucat rolul lui Pozzo.

Iată acum oțteva fragmente din "Romancierul tăcerii", articolul scurs de JEAN-LOUIS ESNAIS.

"Romancierul tăcerii"

"Kali, il n'y a plus que moi ici."

Poastacul era tuberculos și căsătoriat "Roses de Picardie" - astfel își va aminti Beckett, în "Murphy", de fotbalul prepus care îi însoțea periodic, după cîștigata formulă "au retour a l'expectation", același proiect, împoșchit cu a-celuiași sfîrșit: romanșuril refuzat al lui "Murphy". De cîte ori e să scrie Beckett fluterîndu-se "Roses de Picardie" ? De 27 de ori ? Sau de 28 ?

De la "Murphy" încace, Beckett nu

nă cîșturi degeata, cîștu-mi voie să vorbesc despre ei, atunci cînd trebuia să vorbesc doar despre mine, ca să ajung, rîna la urmă, să tac. Mă crezută că fac bine, înșotindu-mă cu acești "souffre-couleur". Dar m-am înșelat ... Sa se cace scum, să-mi dea înapoi ce le-am daruit și să dispară din viața mea, din amintirea mea, din spațiile mele. Iată, nu mai e nimeni aici. Dear eu."

Cursul MALAPARTE

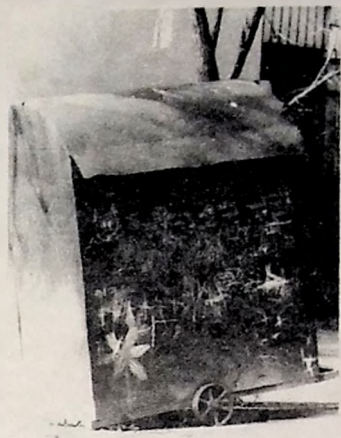
TEHNICA LOVITURII DE STAT

Fașnd aluzie la tactica lui Troțki, Lenin a spus despre Antonov-Ovsienko că numai un jucător de șah poate organiza insurecția...

Intr-o cămăruță de la ultimul etaj al Institutului Școlnii, carțierul general al partidului bolșevic, Antonov-Ovsienko joacă șah pe o hartă topografică a Petrogradului...

I.V. LENIN J. LENIN

se strecoară în rîndurile apărătorilor, printr-un apoi în birouri și câteva grupe aruncate pe ferestre în strada reușesc să scornească dezordinea în rîndul jandarmilor și soldaților...

pe la ora șase a sînd-unleii, la Institutul Școlnii, Antonov-Ovsienko începe să joace șah pe o hartă topografică a Petrogradului...

șah pe o hartă topografică a Petrogradului. Cu un etaj mai jos, Comisia celor cinci s-a întrunit pentru a stabili, de data aceasta, ziua insurecției generale...

zut și puterea încă îi aparține, cu toate că, pentru moment, a pierdut controlul asupra școlilor ferate, a centralelor electrice, a serviciilor publice...

și totuși, la decia 21, 25 octombrie, în vreme ce în mare sală a Institutului Școlnii se deschide cel de-al doilea Congres...

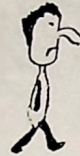
DACĂ V-ATI PLECTISIT DE LOVITURA 8 STAT citiți în pagina 10-11 un interviu cu WOODY ALLEN

Comitetul Central și Comisia că lăudau de stat nu a stat greș. "Instaurarea unui nou tirnic", declara...

echipat în muncitor, cu perucă și fără barbă, Lenin și-a părăsit acumunțarea și s-a dus la Institutul Școlnii pentru a lua parte la Congresul Sovietelor...

Lenin nu l-a simpatizat niciodată prea mult pe Troțki. Troțki îi eclipsează pe toți.

„Nu plînge, WOODY!”

Desene de Valentin S.

s-a schimbat acum, din această perspectivă.

W.A. - Aveți dreptate. Un copil aduce atât de multe schimbări într-o viață încât da, poate ... Am așteptat cincizeci de ani ca să devin tată și deodată ... Aveți copii ? Atunci, știți și dumneavoastră, totul devine altfel. Perspectivele se schimbă. Nu neapărat în bine. În ceva mai dureros, așa spune. Lumea ți se pare și mai tristă.

N.O. - Mai tristă ? Uar sîntem la Ritz. Tocmai v-am văzut fizica în ascensor. Avea părul ud, ieșise din piscină și rîdea ...

W.A. - Da. Mi se întimpla să o privesc pe ea și pe ceilalți copii ai soției mele, Mia, și știți că mulți sînt adoptați, îi văd așa de fericiți ... Și, în fața ri-setelor lor, îmi spun că acești micuți drăgălași, inocenți, n-au nici cea mai mică idee despre ceea ce-i așteaptă. Vor fi silțiți să cunoască oroarea bătrîneții, a bolii. Și-apoi să moară. Toate aceste lucruri îngrozitoare pe care va trebui să le înfrunte ... Lumea pe care o vor moșteni: urită, competitivă, poluată, periculoasă, egoistă, oribilă, suprapopulată ... Cruzimea oamenilor între ei, a popoarelor între ele ...

N.O. - Nu mai departe decît anul trecut ați publicat, în "New-York Times", o scrisoare deschisă asupra conflictului israelo-palestinian: "Sînt îngrozit de modul în care evreii îi tratează pe rebelii palestinieni."

W.A. - Nu mai este vorba, în ce mă privește, despre Arabi contra Israelului. Cî de Arabi și de israeliți decenți împotriva Arabilor și Israelitelor care nu sînt la fel. Oamenii de bună-credință împotriva celor josnici. Acesta a fost motivul care m-a determinat să reacționez în public.

N.O. - E prima dată cînd luați astfel atitudine ?

W.A. - Mi s-a mai întimplat să fac campanie pentru candidații la președinție. Nici unul dintre minții mei n-a reușit vreodată. Nici măcar un cal cîștigător de-a lungul anilor ! Dar eu nu sînt un mare gînditor politic. Și, oricum, asta nu e cea mai importantă preocupare a mea. Politicienii mă dezgustă prea mult. Nu sînt capabili nici măcar să-și prezinte băncenia cu un minimum de decență ... Reagan, de exemplu: administrația sa a fost cea mai coruptă din întreaga istorie a Statelor Unite. Sau New-York-ul: de doi ani încoace nu mai poți să cîștegi un zi-

N.O. - Filmul "Hannah și surorile sale" constituie una din sursele de inspirație pentru "Crime și delictive", ultimul dumneavoastră film - un melanj de comedie și tragedie, după cum ne spuneți. Dar acest ultim film este de o mare violență și cruzime: rabinul își pierde vederea, asistăm la o sinucidere și, pentru prima dată, chiar la o crimă.

W.A. - As fi curios să aflu reacția publicului francez. "Crime și delictive" va fi considerat, oare, drept un film "negru", pesimist ? Poate este, într-adevăr, așa ...

N.O. - Tineți foarte mult la publicul dumneavoastră european.

W.A. - Este cel mai bun public al meu. Și, mai ales, francezii. Ei sînt cei care, de la "Bananas" încoace, m-au susținut și mi-au deschis calea către o audiență europeană de care sînt în întregime, dar în întregime, dependent. Am mai mulți suporteri la dumneavoastră decît în Statele Unite.

N.O. - Vreți să spuneți că americanii nu-l iubesc pe Woody Allen ?

W.A. - Filmele mele rulează la New-York, în California, la Boston ... hai să spunem în vreo cinci, șase orașe. Mai mult decît nimic pentru o țară atât de mare. La Dallas sau în Sud n-aș face de fel strapontină. Știți, în foarte multe locuri nu există decît două cinematografe. Intr-unul se dă "Mad Max", iar în celălalt "Ghostbusters". Atunci, de ce m-ar programa ? Chiar și la New-York am avut, pentru "Trandafirul purpuriu din Cairo",³ critici formidabile ..., dar nici un spectator. Aici, aceiași film l-ați transformat într-un succes. Reacția francezilor este, deci, crucială pentru mine.

N.O. - Ați fost primul care a descris universul evreiesc new-yorkez, primul care a vorbit despre începuturile psihanalizei.

W.A. - Asta-i tot ce mă interesează !

N.O. - Totuși, de data aceasta personajele dumneavoastră, însuși medii în care ele evoluează, sînt altele !

W.A. - Dar eu vorbesc mereu despre același lucru. Ceea ce mă interesează nu sînt problemele sociale sau politice. Că aveți un conducător sau altul ... Esențialul - nu credeți ? - este raportul omului cu lumea, cu religia, cu filosofia. De ce ne aflăm aici, ce rost are viața ? Există vreo altă, după ? Sau asta-i singura, și atunci, pfiu, nu mai e nimic de spus. Într-o zi m-am îmbolnăvit foarte rău, am fost chiar la un pas de moarte, și, în minte, n-am mai vrut să lucrez. N-aveam decît o singură dorință: să colind străzile și să mă gîndesc la sensul pe care ar putea, într-adevăr, să-l aibă drumul nostru. Dacă trebuie să murim, dacă, la capătul drumului, nu există decît asta ... Și în filigranul filmelor mele există mereu acest lucru.

N.O. - Multă vreme, în povestirile dumneavoastră, a existat încă mama, iar dumneavoastră, dumneavoastră erați eternul fiu. Astăzi sînteți tată. S-ar spune că inspirația dumneavoastră

arefară să afli că unul e acuzat de corupție, că altul e la zdup. Când eram tînăr lucrurile erau mai clare. Naziștii erau o-roarea însăși, noi știam ce vrem, ce urim. Acum cine mai crede în ceva? Și vreți să nu fiu neliniștit pentru copiii mei?

N.O. - Cunoașteți expresia: "Răul nu e niciodată sigur ..." Mai puțin, poate, pentru Clifford, personajul dumneavoastră din "Crime și delict".

W.A. - Azi după-amiază eram pe Champs-Élysées. Am văzut chiar și un McDonald's! Și mi-am spus: dacă, printr-o simplă pocnitură de degete, m-aș putea întoarce la începutul secolului, s-ar plimba pe-aici mașini cu cai, ar fi o lentă, delicioasă mișcare și atât de puțină lume. Și încă aici, în Europa, viața este mai puțin teri-

bonzii, marginalii.

N.O. - Si negrii ?

W.A. - Să ne intelegem ! Nu vorbesc, aici, de calitatea filmului "Do the right thing", dar negrii pe care ni-i înfățișează sînt și ei aseptici. Romanticii. Ii întorc complimentul. Fără arme, fără droguri, fără sida, atunci cînd, în comunitatea neagră, 99 % din violență se petrece chiar între membrii ei ? Drogurile, sida sînt, printre ei, un flagel inspăimîntător. Asta nu apare în filmul său.

N.O. - În New-York-ul filmelor dumneavoastră se întîmplă să apară, deasupra Manhattan-ului, o mamă evreică, iritată ... După toți acești ani, cum vă suportă mama filmele ?

W.A. - Oh ! ... (Pentru prima dată de la începutul discuției, pe care a suportat-o cu figura unui copil serios, așezat cuminte pe marginea patului său, Woody se destinde, își lungeste picioarele, rîce în hohote). Foarte bună întrebare. (Ride încă). Mama le iubește, în mare. Spune că exagerez înrogizitor. Merge la cinema cu taică-meu și după aia îmi zice: "Ti-am văzut filmul. Nu-i rău." Nu cred că înțelege chiar tot ...

N.O. - Da, dar în "New-York Stories", totuși ..., cînd s-a văzut planînd și predicînd trecătorilor de acolo, din cer ?

W.A. - Ride ! Le spune prietenelor: "Nu sînt eu aia. E complet nebun." Nu mă ia, cu adevărat, în serios. Îmi cunoașteți vîrsta. Și ea mi-o cunoaște. Dar, pentru părinți, voi fi mereu un puști.

"LE NOUVEL OBSERVATEUR" -
15-21 februarie 1990 / 3

Note

- + N.O.: "Le Nouvel Observateur"
- + W.A.: Woody Allen
- 1 - Pentru prima dată în filmele lui Woody Allen, adică.
- 2 - Cînd vom putea să ne scotim și noi parte a acestui public ?
- 3 - În traducere franceză: "La rose pourpre du Caire".
- 4 - Este vorba de Mia Farrow, soția lui Woody Allen.

Traducere de

ROXANA CHERECHEȘ

TIMISOARA

17 septembrie 1990

M I T I N G

organizat de SOCIETATEA "TIMISOARA" împotriva denigratorilor REVOLUȚIEI - Au participat numerosi oaspeți, printre care o delegație din SAPINȚA, liderul studenților din Universitatea BUCUREȘTI, MARIAN MUNTEANU, reprezentanți ai recent constituitului FORUM DEMOCRATIC ANTITOTALITAR ARAD etc.

"NOI AM INVINS PRIN IUBIRE."

(Marian Munteanu)

PARABOLA ORBILOR

Se carte * minunată de sumbră,
și plină de un umanism aproape
incredibil, pînă la ultimul cuvînt al cărții.

...Gert Hofmann - "Parabola orbilor". Este o viziune unică despre nevăzători și artă. O ramură a artei, pictura, care cere vedere. Este completă această unificare pe un singur fir a doi poli total (credem noi) opuși și aduși la același fel comun de a simți esența unei picturi. Această operă a lui Bruegel dă un sentiment de jenă față de cei care caută drumul neted, dar dau nume de pietre, obstacole, fiind nevăzători.

Lăsați în viața sorții, singuri să trebițe să găsească drumul pentru a ajunge la un frumos viziibil exprimat. Din chinul lor nenărginit se naște arta cea de o valoare inestimabilă. Făcută cu cruzime, în fața adevărului, pentru a reda frustrarea luminii, culorii, încercînd să păstreze adîncul

uman în ceața anunțurilor: cînd odată într-un trecut oarecare, eram clarvăzători, păstrînd sub pleoape raze de soare și culori vagi amintite, cu călătoria unui suflet dornic de țară.

Chinul imens în întuneric de a crea ceva pentru lumină, fără să știe cum, și fără să știe rezultatul, fără să vadă vreodată acel capăt de drum în care se rotește ca într-un cerc, dar care din voia supremă a unei dorințe pentru real, se cere văzută.

Cine ne arată drumul în întuneric?

Cine ne arată drumul în lumină ?
Drumul este același - cu pietre, căutarea vesnică (și bună sau lumină) a unuia și aceluiași adevăr uman.

Dacă noi trăim în întuneric, am vrea, am dori, sperăm ca cineva, totuși, ne vede și face ceva, ca să rămînem vesnicii.

HERZUM JUDIT

* GERT HOFMANN, "Vak vezet világtalan" Europa Könyvkiadó, Budapest, 1988, /Gert Hofmann: "Der B lindensturz. Erzählung", 1985/1988, by LUCHTERHAND GISH, Darmstadt, hungarian translation VISKI LÁSZLÓ 1988

fiantă ca la New-York. Cu puțin timp în urmă, fiind la Veneția, am ieșit să ne plimbăm, pe la unsprezece seara, Mia, cu mine și cu cei doi copii mai mici. Cu nasul în vînt, fără să ne temem de ceva, vă dați seama ? Pur și simplu, să mergem ... Asta este de neînchipuit la New-York. Crîma este, acolo, o adevărată plagă. Într-una din zilele trecute îi spuneam unui prieten: iubesc cu adevărat orașul în care am învățat să trăiesc. Ca și un copil al cărui tată ar fi comis o crimă: îl iubesc, dar ...

N.O. - New-York-ul pe care ni-l înfățișăți în filmele dumneavoastră este departe de această realitate. Spike

Lee, autorul lui "Do the right thing", v-o repropoază, de altfel: "Nimic din lumea în care trăim. Un negru nu apare ! Ne întrebăm dacă acest tip coboară uneori în stradă."

W.A. - Orașul pe care îl descriu în "Manhattan" sau în "Annie Hall" este a cel New-York nostalgic, romantic, pe care îl iubesc și care este pinza mea de fond. A-și alege universul este prerogativa artistului. Mi-ar fi fost mai ușor să filmez ceea ce vedeam în jurul meu. Dacă ați ști prin ce chin am trecut ca să găsesc locurile necesare, ca să evit vaga-

IRONIA amănuntului

Lúszlófy Aladár Van egy regesregi anekdota

Există o foarte veche anecdotă despre Napoleon și un oscarare domn din Ardeal. S-ar putea să nu se fi întâmplat, dar tot așa de bine se poate - totuși - să fi avut loc o asemenea întâlnire; în orice caz, povestea sună cam așa: "Domnia ta călătorești în străinătate?" - a întrenat, se presupune, curtenitorul împărat - poate din curiozitate, poate din alte motive - cînd a avut loc acea renumită audiență. "Bineînțeles, călătoresc", a răspuns bravul domn. "Mult?" - "Destul de mult." - Atunci, cu siguranță, cunosti foarte bine țara dumitale ...", s-a repezit să spună Napoleon, cu irezistibila lui ironie binecunoscută, - și, cum relatează povestea - ori ca să se mîndrească etalîndu-și cunoștințele, ori ca să-l rușineze -, a citat din memorie inscripția latină de pe o poartă din Cluj, despre care călătorul auzea atunci pentru prima oară, și asculta cu umire... S-a întîmplat ce-mulț, poate nici nu e adevărat, așa ne-am putea autolîngși în forfota actualilor călătorii înlesnite, dacă din substratul acestei mici anecdote nu ne-ar surîde cite o invătătură melancolică, nu ne-ar rîde în nas, așa încît să nu mai putem rîdica privirea. Care cine ar putea privi în ochii cu surlețul senin, cine ar suporta privirea acestui examinator ștrengar, dacă ar trage, învidia, la examen, acest subiect: am epuizat care ceea ce este la doi pași, în jurul casei noastre, înainte ca a întinde mîna pentru restul? Autocunoașterea este învățătura obligatorie pentru fiecare generație, și dacă ne gîndim bine la morală anecdotică, ea proiectează și figura simetrică: autoamăgire. Nici vorba: nu numai geografic, dar în toate privințele existenței - trecut, prezent - trebuie să urblăm la acea școală unde poți învăța autocunoașterea, dar nu pentru ca, atunci cînd ești ascultat, să primești notă în carnet pentru autoamăgire. Cine azi se trezește, în fine, liber spre lume și spre totalitate, să facă bine, dar urgent, să vadă cum stă cu amănuntele, cu amănuntul cel mai important, cu enumerarea problemelor proprii, pe care orice informație în plus, mai apropiată sau mai îndepărtată, îl sileafuește, îl im-

logătește. Pentru că acea lungă noapte traversată, trăită, supraviețuită, visul, care a fost asemănător unei hibernări, ne-a cam ocrotit de multe, ne-a cam oferit pretexte pentru amînarea întreținerii și cultivării noastre. Era mai bine, de pildă, să nici nu gîndim: de cite ori nu ne-am plîns în umbra acestei ocrotiri, și ne-am sustras de sub influența epuizantă și incomodă a unor noi și noi întrebări. Dar a continua așa, a nu gîndi nici azi, a nu te trezi, deja este mai mult decît un păcat, este o greșeală, cum ar zice un alt contemporan al lui Napoleon, cunoscut pentru aceeași ironie, în fața Răului, era mai ușor să ne simțim brave victime pline de calitate, acîrînd deasupra prăpastiei negre. Dar acei pendul de care atîrnă soarta noastră, trece, prin lege, peste punctul echilibrului, și azi ne trezim în fața unor noi probleme ce ne pun la încercare. Este importantă autocunoașterea și disciplina, teribil de importantă privirea interioară, dar și cea exterioară: cum arătăm, cum ne vad cei ce dispută cu noi? Este importantă, pentru găsirea autoîncrederii, a celei liniști, după cum zice proverbul, dacă vecinul sare în fîntînă, tu să nu faci la fel. Doar cunoaștem lumea care ne înconjoară, pe noi înșine, calitățile și posibilitățile noastre; pentru ca noi am făcut, în mod temeinic, acea călătorie în jurul nostru.

ALEXANDRU PECICAN

Paradisul în

Totă noaptea a plouat peste castel și peste parcul său secular. Dîntre dată am coborît în penultima ficțiunii pentru resturi usor alterate din filme precum "Amul trecut la Marxenbad" sau "Fragile sălciatice" ...

Lungile coridoare ale stabilimentului, cu uriașele covoane din faodă emulată pîndindu-te din intersecțiile pasajelor, din balcoanele pustii, din magazii și din sălile de operație ... prin vitrinele prăfuite ale peretilor de cristă se zăresc schizotele eronate ale naturilor ortopedice - cîneva a uitat becurile aprinse, iar așa încă mi curge în chiuvetele de inox, așteptînd mîinile osate ale narelui chirurg... Umbra lui plutește ușor peste pereții spălăcîți, peste tușele de buruzi și tușia, peste figurile transparente, iluminante bruse de trecerea trenurilor aeriene, ale negrilor din ghietaurile Swettou-ului sau katanga zăreacă ...

Ceasurile - țecile, sutele de ceasuri asemeni unor mari tobe ale tunicilor rugîniță, înfipente în timpuri deșerte ca într-un dicționar enciclopedic al istoriei ce se repetă la nesfîrșit ...

Pe ultima punte a acestei corăbii subastione, la ultimul etaj, deschid larg ferestra spre neaptea orizontului și în aerul seric răcoșor explodează imprevizibil milioanele de lumini ale pa-

paris ale Orientului, pregătindu-ne pentru această pederapsă viznică, pentru acest exil în paradis ...

Giessen - 29.07.1990

Alexandru Pecican

ÎN EXCLUSIVITATE pentru revista "CONVERSAȚIA"

conversația

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Roxana Chereches	Călin Man
Florin Didulescu	Ovidiu Pecican
Joan Galea	Gheorghe Săbău
Ligia Holuță	Viorel Simulov
Florin Hornoiu	Liliana Trandabur

Machetă și prezentare artistică Iosif Stroia

REDACȚIA:
B-dul Revoluției 85,
ARAD
Tiraj: 1000 exemplare
Tipografia: CDSA & "Precizia" ARAD

I N T E R M E D I A

REVISTA
CLUBULUI DIN ARAD

conversația

colecția

afișe

falsificarea acestor bilete se pedepsește conform legilor